

Rijke teksten in alle vakken

EEN ONLINE KENNIS- UITWISSELING OVER VAKOVERSCHRIJDEND WERKEN MET TEKSTEN

Over de auteur

MARLIES ALGOET
(Postgraduaat Leescoach),
**MARGOT VAN DIN-
GENEN** (Iedereen Leest),
**MACHTELD HAUBEN
& LISA VERHELST**
(CTO), **CARLIJN
PEREIRA** (Taalunie) &
HELEEN RIJCKAERT
(Taalunie & Fons)

In *Fons 13* waren we op zoek naar leerkrachten die wel eens over de vakken heen met rijke teksten gewerkt hebben. Met welke teksten werken ze dan? Hoe gingen ze ermee aan de slag? Die oproep kreeg best wat gehoor: we mochten 11 inzendingen uit diverse hoeken ontvangen. Wie iets instuurde, werd uitgenodigd voor een online kennisuitwisseling die plaatsvond in juni 2021. In wat volgt brengen we verslag uit van dat boeiende overlegmoment.

**Marlies Algoet, Margot Van Dingenen, Machteld Hauben,
Lisa Verhelst, Carlijn Pereira en Heleen Rijckaert**

WELKE TEKSTEN ONTVINGEN WE?

Op de vraag met welke teksten leerkrachten al vakoverschrijdend hebben gewerkt, kregen we heel diverse antwoorden. We kregen boekfragmenten binnen, maar ook heel wat artikels uit verschillende kranten en magazines. Verrassend en verrijkend vonden we ook dat er heel wat audiovisueel materiaal bij de inzendingen zat. Leerkrachten zetten dus een erg breed scala aan teksten in hun lessen in.

Een greep uit de inzendingen

- Fragmenten uit literaire non-fictie zoals *Het mysterie van alles wat leeft* (Jan Paul Schutten) en *Meisjes en wetenschap* (Rachel Ignotofsky)
- Instagramstories van @nws.nws.nws
- Kortverhalen geschreven door leerlingen van dezelfde leeftijd
- Artikelen waarin infographics geïntegreerd worden
- Video's van de Universiteit van Vlaanderen
- De talkshow *Zondag met Lubach*
- Fragmenten van KLAAR VRTNWS
- Podcast *#weetikveel*
- Podcast *Zwijgen is geen optie*
- *Nieuwe feiten* (Radio 1)
- Online magazine Charliemag
- Watwat.be
- Columns van VRT-Taal
- ...

HOE WORDT ER MET DE TEKSTEN GEWERKT?

Als het gaat over vakoverschrijdend werken met teksten, is de leraar Nederlands meestal de initiatiefnemer. Om te werken rond tekststrategieën reikt die vaak de hand naar collega's van andere vakken om het vak Nederlands inhoudelijk aan te sluiten bij de doelstellingen van andere vakken.

Zo werd een samenwerking met het vak geschiedenis regelmatig aangehaald: tijdens de lessen Nederlands vatten de leerlingen een tekst samen die ze voor het vak geschiedenis moeten lezen. Die samenvatting mogen ze dan gebruiken op de toets geschiedenis. De focus ligt dan op structurend lezen. Ze mogen ook enkele vragen bij de tekst formuleren, waaruit de leerkracht geschiedenis dan een vraag kiest die op de toets komt. Ook zaken als luistervaardigheid en notities nemen worden regelmatig ingeëfend samen met het vak geschiedenis.

Het belang van taal komt volgens de leraren ook naar voren wanneer leerlingen de functionaliteit ervan voelen in de opdracht. Zo was er een voorbeeld van een leerkracht die voor het vak Engels ging ondersteunen in de les Informatica terwijl de leerlingen een website ontwikkelden. Ineens kwamen er heel veel vragen rond taal, want de leerlingen willen geen mal figuur slaan op een openbare webpagina.

HOE HEEFT EEN VAKOVERSCHRIJDENDE SAMENWERKING KANS OP SLAGEN?

De leraren die deelnamen aan de kennisuitwisseling staan heel erg open voor een samenwerking met een ander vak, maar het is niet altijd evident om als leerkracht Nederlands telkens opnieuw de andere collega te moeten overtuigen. Toch maken vele handen licht werk en levert het vaak voor beide leerkrach-

ten tijds winst op. Hoe zorg je voor een geslaagde samenwerking? Deze tips kunnen zeker helpen:

- Idealiter begint de samenwerking al van bij de voorbereiding door samen de teksten te kiezen waarmee je wil werken.
- Een meerwaarde schuilt ook echt in het samen lesgeven. Door samen voor de klas te staan, al is het maar een paar keer per jaar, kan je beter op elkaar inspelen en doelgericht werken.
- Om dergelijke samenwerkingen te faciliteren is het ook interessant om ze op te nemen in het talenbeleid.
- Denk goed na over hoe je de samenwerking een functioneel karakter kan geven. Dat kan bijvoorbeeld door met authentieke teksten te werken, de verwerkingsopdrachten van leerlingen echt te publiceren, leerlingen zelf teksten te laten selecteren voor een bepaald doel, ...

Interactieve werkvormen

Tijdens de uitwisseling kwamen ook heel wat interactieve werkvormen naar voren om te werken met rijke teksten. Een aantal voorbeelden:

- Niveau- en expertgroepen
- Openboekquiz met verdeelde informatie
- Placemats
- Hoekenwerk
- Leerlingen maken teksten op basis van bestaande nieuwsartikelen met www.nieuwstool.nl.
- Pre-teaching: thuis de tekst lezen en op school per twee discussiëren.
- Brein en oog: de leerlingen worden in duo's verdeeld. De ene leerling ('het oog') krijgt een tekst, de andere leerling ('het brein') krijgt vragen bij de tekst die peilen naar verschillende leesstrategieën. De leerling met de vragen krijgt de opdracht om die vragen niet zomaar voor te lezen, maar instructies te geven waardoor de leerling met de tekst verschillende leesstrategieën moet toepassen om de vragen te beantwoorden.

WAT HEBBEN WIJ HIERUIT GELEERD?

Toen we de oproep lanceerden, wisten we niet goed wat te verwachten. Al snel kwamen er inzendingen binnen uit heel diverse hoeken. Zo'n informele, online uitwisseling is een heel mooi voorbeeld van een lerend netwerk. We vonden daarom dat we met dit initiatief een dubbel doel bereikt hebben: enerzijds was het onze betrachting om informatie te verzamelen rond vakoverschrijdend werken met rijke teksten, maar anderzijds hebben we ook ontdekt dat zo'n online kennisuitwisseling een krachtige, efficiënte vorm van professionaliseren is. Zeker voor herhaling vatbaar dus!

Via Fons+ kan je een volledig overzicht downloaden van de teksten die ingestuurd werden en ontdek je tips om ermee aan de slag te gaan.